

Broj: I-OP-1-182/12

Dana: 17.08.2012.

Novi Sad

Pokrajinski ombudsman na osnovu člana 33. stav 1. alineja 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu („Sl. list APV“ br. 23/02, 5/04, 16/05, 18/09-promena naziva) Poreskoj upravi Filijali Novi Sad 2 upućuje sledeće

MIŠLJENJE

I Poreska uprava Filijala Novi Sad 2 nepravilno postupa kada zbog postojanja duga iz ranijih godina ne izdaje uverenje o izmirenim doprinosima za 2012. godinu. Potrebno je da Poreska uprava prilikom postupanja po zahtevu za izdavanje uverenja, izda uverenje o kojima vodi službenu evidenciju, na osnovu podataka iz sopstvene službene evidencije u skladu sa zahtevom stranke, a podatak o postojanju duga se navodi u samom uverenju.

II Potrebno je da organi uprave, podatke iz evidencija drugih organa koji su neophodni za rešavanje o određenom pravu stranke pribavljaju po službenoj dužnosti, shodno članu 75a. Zakona o državnoj upravi. U pogledu ostvarivanja prava lica sa statusom samostalnih umetnika na zdravstveno osiguranje potrebno je da Poreska uprava Filijala Novi Sad 2 podatke o izmirenim doprinosima za zdravstveno osiguranje, shodno načelu efikasnosti upravnog postupka, po službenoj dužnosti prosledi Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje Filijali za Južnobački okrug, radi omogućavanja overavanja zdravstvenih knjižica za lica sa statusom samostalnih umetnika.

Ovo mišljenje se dostavlja Gradskoj upravi za kulturu Grada Novog Sada i Filijali za Južnobački okrug Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, te se objavljuje na Internet stranici Pokrajinskog ombudsmana.

Obrazloženje

Pokrajinskom ombudsmanu je podneta predstavka lica sa statusom samostalnog umetnika, koje ostvaruje pravo na uplatu doprinosa po osnovu Odluke Grada Novog Sada o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinosa za zdravstveno osiguranje za lica koje je steklo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture („Sl. list Grada Novog Sada“ br. 3/2012). Podnosilac predstavke je naveo da ne može da ostvari pravo na zdravstveno osiguranje uprkos

tome što ispunjava uslove iz pomenute Odluke, zbog toga što Republički fond za zdravstveno osiguranje Filijala za Južnobački okrug zahteva dostavljanje uverenja Poreske uprave o plaćenim doprinosima za 2012. godinu, koje Poreska uprava Filijala Novi Sad 2 ne izdaje zbog postojanja duga podnosioca predstavke iz ranijeg perioda.

Gradska uprava za kulturu Grada Novog Sada je u izjašnjenju navela da zaključuje godišnji ugovor sa reprezentativnim udruženjima u kulturi kojim se uređuju prava i obaveze po osnovu uplate doprinosa za lica sa statusom samostalnog umetnika. Gradska uprava za kulturu reprezentativnom udruženju prenosi finansijska sredstva za uplatu doprinosa, koje je u obavezi da nakon prispeća sredstava izvrši uplatu doprinosa Poreskoj upravi u roku koji ne može biti duži od 45 dana od početka kvartala, te **da Gradskoj upravi dokumentuje da je izvršen prenos sredstava Poreskoj upravi, i to dostavom uverenja Poreske uprave za svako lice sa spiska pojedinačno da isto lice za period za koji su preneti sredstva nema duga po tom osnovu.**

U izjašnjenju Poreske uprave Filijale Novi Sad 2 se navodi da Poreska uprava u skladu sa Uputstvom za postupanje Poreske uprave u postupku izdavanja uverenja br. 43-1229/2010-18 od 02.07.2010. g. izdaje uverenje o knjigovodstvenom stanju na računima javnih prihoda na PIB-u i/ili JMBG-u o dospelim obavezama sa datumom na dan izdavanja uverenja, te da ne izdaje uverenja o delimično izmirenim obavezama, te da u konkretnom slučaju **ne izdaje uverenje o izmirenim doprinosima za 2012. godinu ukoliko postoji dug iz ranijih godina.**

Republički fond za zdravstveno osiguranje Filijala za Južnobački okrug je u izjašnjenju citirao odredbe relevantnih propisa i nije se osvrnuo na pitanje načina sprovođenja gore pomenute Odluke Grada Novog Sada.

Nakon razmatranja predstavke i izjašnjenja, Pokrajinski ombudsman je ustanovio dva pitanja koja su u konkretnom slučaju značajna sa aspekta nesmetanog ostvarivanja prava lica sa statusom samostalnog umetnika na zdravstveno osiguranje, i to:

I Da li organ uprave, u konkretnom slučaju Poreska uprava Filijala Novi Sad 2, može da odbije izdavanje uverenja zbog toga što su obaveze delimično izmirene, odnosno da ne izda uverenja o izmirenim doprinosima za 2012. godinu zbog toga što postoji dug iz ranijih godina?

II Imajući u vidu da se licima sa statusom samostalnih umetnika doprinosi plaćaju iz budžeta Grada Novog Sada Poreskoj upravi, da li je neophodno izdavanje uverenja Poreske uprave Filijale Novi Sad 2 o izmirenim doprinosima koje se dostavlja Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje ili pak načela celishodnosti i efikasnosti nalažu uspostavljanje čvršće saradnje među organima uprave koje bi se ogledalo u međusobnom dostavljanju podataka iz službenih evidencija?

Prilikom razmatranja prvog pitanja, Pokrajinski ombudsman je uzeo u obzir sledeći pravni okvir:

U smislu čl. 161. i 162. Zakona o opštem upravnom postupku („Sl. list SRJ“, br. 33/97, 31/01 i „Sl.glasnik RS“ broj 30/10) organi izdaju uverenja, odnosno druge isprave (certifikate, potvrde i dr.) o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju, saglasno podacima iz službene evidencije. Uverenje ima svojstvo javne isprave. Uverenja i druge isprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtev. Ako organ odbije zahtev za izdavanje uverenja, odnosno druge isprave o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju, dužan je da o tome donese posebno rešenje. Uverenje, odnosno druga isprava se stranci izdaje, odnosno rešenje o odbijanju zahteva donosi i stranci dostavlja u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, a ako se tako ne postupi, stranka može izjaviti žalbu kao da je njen zahtev odbijen.

Uputstvom za postupanje Poreske uprave u postupku izdavanja uverenja br. 43-1229/2010-18 od 02.07.2010. je pod naslovom 4. „Rešavanje po zahtevima“ predviđeno da zahtev za izdavanje poreskog uverenja po pravilu se podnosi u pismenoj formi. U slučaju da zaposleni koji obrađuje zahtev za izdavanje poreskog uverenja utvrdi da poreski obveznik ima dug na pojedinim ili svim računima javnih prihoda o kojima poreska uprava vodi službenu evidenciju zaposleni je dužan da izda poresko uverenje po zahtevu poreskog obveznika **u kome će navesti iznos stanja duga po pojedinim uplatnim računima**

Ako zaposleni koji obrađuje zahtev za izdavanje poreskog uverenja utvrdi da nema osnova za izdavanje poreskog uverenja na osnovu sadržine koju je poreski obveznik opredelio u svom zahtevu (npr. Poreski obveznik je podneo zahtev za izdavanje poreskog uverenja o stvari o kojoj se ne vodi službena evidencija), sačinjava nacrt rešenja kojim se zahtev poreskog obveznika shodno odredbi člana 161. stav 4. Zakona o opštem upravnom postupku odbija, parafira ga i radi potpisivanja prosleđuje rukovodiocu organizacione jedinice, odnosno licu koje on pismeno ovlasti. Rešenje o odbijanju zahteva dostavlja se poreskom obvezniku i protiv njega je dopuštena žalba. U uputstvu je takođe navedeno da je u pogledu izgleda poreskog uverenja potrebno postupiti shodno Pravilniku o obrascima akata u upravnom postupku – obrazac OUP-27 (uverenje o činjenicama iz službene evidencije). Navedeni obrazac može se modifikovati, u zavisnosti od činjenica podnetih u zahtevu.

Pravilnikom o obrascima akata u upravnom postupku („Sl. list SRJ“, br. 8/99 i 9/99 - ispr.) predviđene su dve vrste obrasca na kojima se izdaju uverenja, i to: OUP br. 26. uverenje o činjenicama iz službene evidencije, i to: OUP br. 27. uverenje o činjenicama o kojima se ne vodi službena evidencija. Postoje dva obrasca za rešenja koja se mogu doneti povodom zahteva za izdavanje uverenja, i to: OUP br. 28 Rešenje o odbijanju zahteva za izdavanje uverenja; OUP br. 29. Rešenje o odbijanju zahteva za izmenu uverenja. Zahtev za izdavanje uverenja se može odbiti samo u slučaju kada se o činjenicama o kojima je zatraženo izdavanje uverenja ne vodi službena evidencija u smislu člana 161. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku, niti je drugim zakonom, u smislu člana 162. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku, određeno da se izdaju uverenja o ovim činjenicama.

Drugo pitanje je analizirano u svetlu sledećih propisa:

Zakonom o kulturi („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009) je u članu 58. propisano da samostalni umetnik jeste fizičko lice koje samostalno, u vidu zanimanja, obavlja umetničku delatnost i kome je reprezentativno udruženje u kulturi utvrdilo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost. Članom 63. Zakona je propisano da podatke iz evidencije lica koja samostalno obavljaju umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture vodi odgovarajuće reprezentativno udruženje, koje podatke iz evidencije u vidu obaveštenja dostavlja nadležnoj organizacionoj jedinici Poreske uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje. Na osnovu člana 67. Zakona **reprezentativna udruženja poslove utvrđivanja statusa lica koje samostalno obavlja** umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture, poslove izdavanja uverenja i vođenja evidencije vrše kao poverene poslove, na koje se shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. glasnik RS“, br. 84/2004 ... 7/2012 - usklađeni din. izn.) je u članu 6. stav 1. tačka 16) definisan pojam samostalnog umetnika kao osiguranika - fizičkog lica koje samostalno, u vidu zanimanja, obavlja umetničku delatnost i kome je reprezentativno udruženje u kulturi utvrdilo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture, u skladu sa zakonom koji uređuje oblast kulture, ako nije osigurano po drugom osnovu. Članom 64a. je propisano da doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinos za zdravstveno osiguranje za samostalne umetnike iz člana 6. tačka 16) ovog zakona može plaćati jedinica lokalne samouprave, jedinica teritorijalne autonomije, Republika Srbija ili ustanova iz oblasti kulture čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, jedinica teritorijalne autonomije ili Republika Srbija.

Odlukom o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinosa za zdravstveno osiguranje za lica koje je steklo status lica koje samostalno obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture („Sl. list Grada Novog Sada“, br. 3/2012) je bliže uređeno pitanje uslova i načina sticanja prava na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iz sredstva budžeta Grada Novog Sada za samostalne umetnike. Shodno Odluci, uplata doprinosa za lica koja samostalno obavljaju umetničku ili drugu delatnost vrši se davanjem dotacija, preko udruženja kod koga je to lice uvedeno u evidenciju. Na osnovu zahteva koje reprezentativna udruženja kvartalno dostavljaju Gradskoj upravi za kulturu, odobravanje i isplata doprinosa iz budžeta Grada Novog Sada se vrši u skladu sa zaključkom gradonačelnika Grada Novog Sada. Udruženje je dužno da izvrši uplatu doprinosa za lica koja samostalno obavljaju umetničku ili drugu delatnost poreskoj upravi, i dokaz o uplati doprinosa dostavlja Gradskoj upravi u roku od 15 dana od dana uplate.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Sl. glasnik RS“, br. 107/2005, 109/2005 - ispr. i 57/2011) je u članu 17. stav 1. tačka 18) propisano da su osiguranici fizička lica koja su obavezno osigurana u skladu sa ovim zakonom, i to preduzetnici koji su registrovani za obavljanje zakonom dozvoljene delatnosti u vidu zanimanja radi samostalnog obavljanja delatnosti, obavljanja delatnosti slobodne profesije, kao i samostalni umetnici, u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: preduzetnici).

Pravilnikom o ispravi o zdravstvenom osiguranju i posebnoj ispravi za korišćenje zdravstvene zaštite („Sl. glasnik RS“, br. 68/2006...81/2012 - ispr.) je u članu 16k propisano da za osigurana lica za koja doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje nije redovno izmirivan do 9. avgusta 2011. godine, zdravstvena knjižica, potvrda, odnosno kartica overavaće se pod uslovom da je obveznik uplate doprinosa započeo sa izmirivanjem doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje i nastavio sa njihovim redovnim i kontinuiranim izmirivanjem.

Članom 75a. Zakona o državnoj upravi je propisano da organ državne uprave, u postupku rešavanja o pravima, obavezama ili pravnim interesima fizičkog ili pravnog lica, odnosno druge stranke, po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom, vrši uvid, pribavlja i obrađuje podatke iz evidencija, odnosno registara koje u skladu sa posebnim propisima vode drugi organi državne uprave, odnosno drugi državni organi, organi teritorijalne autonomije, jedinica lokalne samouprave i imaoци javnih ovlašćenja.

Imajući u vidu navode iz predstavke, izjašnjenja organa, kao i relevantne propise, Pokrajinski ombudsman je zauzeo stav koji je naveden u ovom mišljenju.

**ZAMENIK POKRAJINSKOG
OMBUDSMANA**

Stevan Arambašić